

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 «
Pe o lună . 2-40 «
Nrul de Duminecă:
Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 lll.
Manuscripte nu să în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Octavian Goga.

Impotriva poetului și scriitorului politic de o rară vigoare, Octavian Goga, s'a săvârșit o faptă de inconștiență. Organul-fițuică „Lupta”, într'un număr recent, a îndrăznit să îngăimeze, într'un limbaj de imbecil, cele mai mari nărozii din câte a știut debita până acum la adresa poetului. Și am așteptat o zi, am așteptat mai multe, ca să vedem, doar se va găsi măcar unul singur din duhurile ocrotitoare ale acelei gazete bătute de Dumnezeu, ca să se rușineze de secrețiunile unui intelect stupid și să declare că om cu scaun la cap nu se poate solidariza cu ele. Am așteptat ca dl Mihali și ceilalți stăpâni ai foii în perspectivă să înțeleagă, că aici trebuie căpăstru și frâu pentru interpretul voinței onoratului comitet și o *satisfacție deplină* pentru o atât de frumoasă figură culturală și politică, ce s'a ridicat în mijlocul nostru. Ocazia unui gest frumos era așa de aproape și domniile noastre din centru nu s'au priceput!

Mărturisim că sântem în fața unui caz penibil. N'a fost destul, că de luni întregi de zile, ca într'un sat fără câni, această gazetă a urlat la lună și a fost tolerată, fără nici un semn de protestare din partea acelor cari erau în primul rând chemați s'o facă. N'a fost destulă umilire în faptul, că din atâția înțelepți juriconsulți ai centrului nu s'a

găsit nici unul ca să rezolve conflictul în partea lui juridică și să înlătore rușinea, ca un contra-făcut organ al partidului național să-și dea poalele peste cap. Acum, după ce au capitulat în fața voinței unui agramat, după ce — cum s'a telegrafiat ziarelor din București — i-au dat tot dânsii satisfacție și recunoștință pentru o purtare de smintit, mai vin și consfințesc prin tăcere și aprobare ascunsă toate cablăcurile, scrise sub ochii lor, de un tovarăș așa de nevrednic?

Este într'adevăr un fenomen de necuprins și nu avem cuvinte de regret pentru aceasta intrelăsare vinovată. Căci din două una: sau fruntașii Români din Budapesta, cari influențează „Lupta” și actele ei de desperare, nu-și dau seama de ceea ce înseamnă numele Octavian Goga în viața noastră publică, sau ei caută, din orientări greșite și poate din cine știe ce motive de vanitate jignită, să încurajeze atacuri catilinare.

Amândouă aceste hipoteze sunt posibile. S'ar putea mai întâi prea bine, ca vestea marelui talent de scriitor a d-lui Goga să nu fi pătruns până în regiunile d-lui Mihali, unde zona literaturii încetează, căci altfel nu ne închipuim acest suveran dispreț al d-sale față de felul *necinstit* cum e tratat în coloanele „Luptei”. S'ar putea ca mulți din bărbații noștri arizi și cei din burtăverzimea noastră binehrănită să

nu știe câte inimi încălzește sâmburele fecund din poezia acestui poet și câte vibrări intense deșteaptă, câte idei profunde de viața socială răspândesc în masele cetitorilor articolele lui politice. Toate aceste ar fi cu puțință și patronii „Luptei” prin urmare ar avea o scuză, deoarece ceea ce nu există pentru unii, nu li-se poate cere să respecte. Nu putem cere unor oameni cu socoteli pozitive să aprecieze ceea ce nu poate să intre în conștiința lor și să aibă convenita atitudine de demnitate față de ceea ce alții iubesc cu pasiune.

Posibil ar fi și ipoteza a doua, că, fie în urma caracterului critic al articolelor d-lui Goga, fie în baza insinuărilor „Luptei” despre intenții sau planuri de „răsturnare”, — dl Mihali să aibă în jignirea sa firească vre-un motiv și să vadă bucuros blăstămățiile și desmățările fostului său mercenar. Adevărat în toate aceste închipuiri însă este un singur fapt.

Dl Goga este o individualitate și un om de temperament. De când a intrat în arena publică, d-sa a adus cu sine un capital de idei, inspirate nu numai de înaltul său talent creator, ci din o reală intuiție a stărilor noastre. D-sa nu este poetul făcut să viseze, nici să-și trăiască viața în vre-un colț fantastic de lume și în clipe de vaiet și resemnare, căci este un spirit activ, o minte dătătoare de lumină, o energie sugestivă și deșteptătoare de viață.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”.

Luni seara.

RĂMAS BUN.

Din vrafal de Calendare, prin cari frunzăresc în sara asta, mă opresc asupra celui mai bătrân, în clipa solemnă a despărțirii. E «Calendarul pe anul comun 1911. Anul CXIX» (Zi: una sută nouăsprezece! Calendarul e tipărit cu litere chirilice și e cel mai vechiu între toți semenii săi. Un veac și mai bine acest calendar a fost luminătorul sătenilor noștri, împărtășindu-le povești și sfaturi, arătându-le mersul treburilor din lume, și dându-le, în aceiaș vreme, și lectură folositoare din autorii noștri cei mai buni.

Va fi fost o vreme, fără îndoială, când acest calendar era mai citit ca orice carte.

Nu îl comparăm cu alte Calendare, căci este cel mai vechiu și singurul pe vremuri. Calendarul e doar cea mai indispensabilă carte pentru orice om, fie el chiar dela sate. Aici află ori și cine știri despre mersul vremilor, despre bălciuri, și despre tot ce îl interesează pe un bun gospodar dela sate.

Oamenii mai cu dare de mână țineau să-și cumpere unul, și în cazul când nu-l știau silabisii. Dascălul și popa din sat, erau la îndemână și puteau să îi slovenească toată învățătura acestor pagini.

Era o vreme când calendarul era singura lectură a sătenilor noștri.

De atunci s'a scurs multă apă pe Murăș; s'au ridicat mulți oameni învățați din sinul neamului nostru. Chiar literatura calendaristică a făcut progrese enorme.

Avem azi peste douăzeci de calendare cari nu se pot plânge, că n'ar avea destui cetitori. Dacă și celelalte genuri literare ar fi așa de îmbrațisate, nu ne-am putea tânguî că scriitorii noștri n'au cetitori îndeajuns.

Ci de altceva e vorbă acum.

Cel mai bătrân calendar al nostru, cel mai citit pe vremuri, își ia adio dela cetitori.

Cum generația oamenilor creșcuți numai cu buchii chirilice se rărea din zi în zi, cu anul viitor n'a mai simțit necesitatea să bată la ușile creștinilor. Ca un bătrân cuviincios ce era, înțelegea, că nu mai are nici un rost în lumea de-acum, când limba noastră a îmbrăcat haina nouă pretutindeni, și aceia cari nu știau sloveni numai cu chirilice, s'au dus de mult, iar cei ce au rămas au trebuit să se obișnuiască înainte de a atinge vrâsta bătrâneții, cu slovele mai nouă.

Moșneagul venerabil a înțeles că giasul lui învechit nu mai poate răsbate în vremile schimbate de astăzi — s'a dat frumușel la o parte, convins în sufletul său, că și-a împlinit chemarea.

Și-a luat rămas bun — și apreciatorul literaturii noastre calendaristice, va trebui să reproducă, la timpul său, în întregime acest articol.

«O sută nouăsprezece ani — spune calendarul — am intrat în casele voastre, o sută nouăsprezece ani v'am arătat cursul vremilor, v'am adus povești și poezii de petrecere, sfaturi și îndrumări în treburi economice.

Mulți dintre voi iubiți cetitori, a-ți așteptat în fiecare an sosirea mea în casele voastre, ca să vă țiu de urit în lungile seri de iarnă...

Dar vremea s'a scurs, timpurile sau schimbate, scrisul românesc a îmbrăcat de mult haina strămoșească și azi numai oamenii mai bătrâni cetesc cu slove de acestea.

Iară eu... sânt mai bătrîn decât oricare din voi, iubiți cetitori; și iată mi-a sosit și mie ceasul să mă despart de voi și să-mi iau rămas bun... că de azi încolo nu mă veți mai vedea...»

În clipa despărțirii calendarul dă câteva minunate povești cetitorilor săi: Fiți oameni de omenie, Români buni și creștini cinstiți. Păstrați-vă portul strămoșesc!.. Feriți-vă de risipă și destrăbătări!.. Dați-vă copiii la școală și dacă aveți mai mulți, dați pe unul ori doi la meserii și la negoț, că acestea sânt bune îndeletniciri!.. Creșteți-vă copiii în frica lui Dumnezeu!.. Îndemnați-i să cetească cărți și foi, că e mai bine să înveți din pățania altora, din cărți bune, decât din pățania ta!..

Nu ne putem suprima emoția, cu care am citit aceste știri. Ceva din cinstea paginilor de vechi cronici e înmagazinată în ele. E o pagină din lumea cea veche ce să prăbușește, un glas cumpănit de moșneag, ce încearcă să răsbată pentru cea din urmă oară în gălăgia zitelor noastre. Un glas cumpănit, care abia de mai e ascultat de generațiile rămase în urmă. Un fel de »Barbu Lăutaru«, ce își ia cobza și să retrage în umbră, văzându-se de prisos.

Clipele despărțirii își au totdeauna partea lor de duioșie neîfărmată.

Când vine prin urmare în numele ideilor sale și cere de pildă primirea de forțe, el nu urmărește revoluțiuni endemice, ci militează pentru convingeri alese, cu dreptul pe care i-l dă situația sa superioară în republica literelor și dreptul de cugetător și judecător al organismului social.

Vedeți așa dar, bine, că un astfel de factor nu poate fi lăsat în seama delicatelor stilistice ale unor iresponsabili. Dl Mihali și ceilalți din capul „Luptei” viitoare vor înțelege, că din orice pricină ar fi întârziat să șteargă pata asta din coloanele umilitoare, ei sânt datori față de reputația neamului nostru să facă o onestă reparație în public. Răfuielele moarte, criticele reciproce, își au ele rostul lor, căci nimic nu poate fi mai de condamnat ca o presă searbădă și o viață politică fără control. Dar să băgăm de seamă, că ne facem de rîs cu atâtea minți obtuze și mai ales cu cazul acesta.

Avem o forță între noi, cu care s'ar putea mândri orice popor și — în loc de a păzi ca o comoară, în loc de a o alina ca pe un Făt-frumos, luptător iscusit cu bălaurul cel cu șapte capete — așa sântem de secați sufletește, așa sântem de mici și de bătrîni, încât tolerăm, fără pedeapsă, pângăririle și nerușinările ce-i adresează un om din regiunile de jos ale simțirei omenestii!

Copiii nimăului.

O nouă donație a dlui V. Stroiescu.

Dl Dr. Ioan Miha a primit dela dl Vasile Stroiescu următoarea scrisoare:

Paris, 12/25 Noemvre.

Părintelui copiilor nimăului.

Mult stimat Domnule,

Domnul Octavian Goga în articolul său publicat în numărul 240 al »Tribunei« în

Citind acest duios rămas bun al celui mai vechiu calendar românesc, ne înduioșăm și noi gândindu ne, la multele povești împărtășite neamului nostru prin rostul lui.

Ne gândim la lungul șir al dascălilor și popilor noștri românești, cari au răspândit învățăturile evangheliei și sfaturile bune cu ajutorul acestor litere chirilice.

În aceiaș vreme ne bucurăm din suflet când haina aceasta străină o vedem din ce în ce mai rar întrebuițată în scrisul nostru.

Nu era a noastră din capul locului și numai vitregimea vremii ne a impus-o veacuri îndelungate: veacuri de rușine și întunec. Slovele lui Chiril și-a lui Metodi și-au schimbat fața în deceniile din urmă ale veacului trecut — și abea la jumătatea acestui deceniu apare cea dintâi foaie românească tipărită cu litere latine la Blaj.

Încetarea celui din urmă calendar cu litere chirilice înseamnă cea din urmă fază din stăpînirea acestor litere bulgărești.

Înseamnă, în aceeaș vreme, revenirea la matcă. Iată, cărțile bisericesti s'au tipărit, aproape toate, cu litere latine; nu mai avem preoți de le-

inspirația sa de poet vă înseamnă de părinte al copiilor nimăului. Denumirea aceasta ar trebui generalizată și asupra tuturor Românilor cari sânt copiii nimăului, ca o turmă fără păstori.

Sânt multe de făcut și s'ar găsi și chipuri dar trebuiește conducător luminat, energetic, care să știe să vroiască, să impue și să ducă la îndeplinire lucrurile plănuite.

Privirile tuturor Românilor sânt îndreptate asupra DVoastră.

La înființarea bibliotecii studentești din Cluj vă dau zece mii de coroane. Astăzi scriu la Sibiu băncii »Albina« ca să înmâneze acea sumă.

Cu toată stima
Vasile Stroiescu.

După cum sântem informați și de dl Dr. Ioan Miha va răspunde la apelul dlui Goga — prin faptă.

Glasul poetului n'a răsunat în pustiu. Cuvintele lui calde, isvorite din inimă curată, au găsit calea la inimile curate.

Mitropolitul Mețianu consilier intim. Din Viena ni se telegrafiază: Majestatea Sa a năruit pe mitropolitul Ioan Mețianu consilier intim.

Proiectul de recrutare în cameră. În ședința de azi ministrul hovezilor generalii Hrazay a prezintat camerei proiectul de lege despre contingentul recruților.

În proiect numărul recruților se stabilește cu 103100 pentru infanterie și 12500 pentru cavalerie. Pentru armata comună Ungaria contribuie cu 44076 de recruți.

Recrutarea va fi să sîbă loc dela 1 Martie până la 30 Aprilie. Vor fi chemați la asertare cei ce s'au născut în anii 1888, 1889 și 1890.

Dreptul limbii croate în Cameră. Ni-se anunță din Budapesta: Delegații saborului din Agram au renunțat la gândul unei obstrucții și s'au mulțumit a și afirma dreptul lor de a vorbi

gea v-che, nici măcar cantori, cari să nu știe citi cu aceste caractere.

Revenim la matcă.

Literele chirilice vor mai avea și de aci înainte însemnătatea lor pentru criticii literari, pentru scrutații de arhive, cari vor citi, în silabisirea lor, trecutul nostru de mare umilință.

Ci generațiile viitoare, mai fericite ca cele de acum, vor cunoaște acest scris numai din muzeele de arheologie — și se vor căsni cu mult necaz să descifreze vre-o pagină din slovele, cu cari soarta dușmană a blestemat pe strămoșii lor!

croățeste în Cameră, încodată, desemnând pentru ședința de azi pe Luba Babici în acest scop. Se pare că între deputații croați și biroul prezidial al Camerei s'a încheiat un acord la chestiune și astfel dreptul limbii croate rămâne neștirbit, așa cum e garantat la tranșacțiunea ungaro-croată.

Sedința Camerei. Interesul deputaților pentru discuția indemnizației, în loc să crească, scade pe zi ce merge și poate e mai bine așa. Sedința de azi — dupăcum ni-se anunță din Budapesta — a fost mai monotonă decât toate de până acum. Deputatul croat Alexandru Popovici a vorbit lung, cerând sistematizarea unui post de interpret pentru discursurile ce se vor rosti croățeste. Ministrul de hovezi, Hrazay a prezintat proiectul contingentului de recruți pe 1911. Croatul Bobia a vorbit apoi croățeste declarînd că delegații saborului din Agram nu vor renunța nicodată la dreptul limbii lor. Abia a rostit însă Babici cuvintele »Visoki sabore!« — deputații unguri au părăsit cu toții, în mod demonstrativ ședința. A urmat jsthistul Valentsik, care a debutat vechile jeremiade ale opoziției ungurești.

Chestiunea Aromânilor. »Politische Correspondenz« află din Constantinopole că Românii din Macedonia nu sânt hotărâți încă să formeze un exarhat deosebit. Știrile lansate de ziare în această chestie au fost desminșite de Români.

Românii cer ca preoții români să celebreze serviciul divin în limba românească și limba română să fie întrebuițată și în școlile românești.

Din Oradea-Mare ni se scrie: Zilele trecute, partidul guvernamental din Oradea-Mare a ținut o conferință pentru a se sfătui în ce privește alegerea în consiliul comunal. În lista oficială a partidului a fost trecut și un român, dl Dr. Nicolae Zigre. La conferință s'au rostit și mai multe discursuri. Iată ce citim, între altele, într-o gazetă din Oradea-Mare:

«Dr. Nicolae Zigre spune că Românii se gîndesc cu nefermîrită recunoștință la faptul că partidul național al muncii s'a gîndit și la ei și l-a trecut și pe el între candidații săi...»

O nedumerire avem (în afară de »recunoștința nefermîrită« a Romînilor): dl Dr. N. Zigre a fost trecut pe lista oficială fiindcă e român, membru al partidului național-romîn sau fiindcă e membru al partidului guvernamental?

Tinerimea română din Arad cătră dl Goga.

Tinerimea română din Arad a adresat dlui Octavian Goga, la Paris, următoarea telegramă:

Tinerimea română din Arad delectă adînc mîhnită ineptiile ignobile, pe cari, în temeritotea ei fără margini, reptila »Lupta« a cutezat să le debeatze la adresa Ta și îți aduce omagii admirativei ei celei mai entuziaste, declarînd să bătorește, ca aderă cu toată taria convingerilor la flamura, ce al desfășurat pentru refacerea caracterului ideal al luptelor noastre.

Dr. Cornel Iancu, Dr. Iustin Marșieu, V. Arjoca, Dr. Ion Codrean, Juniu Brut Pecuraru, Dr. Gheorghe Negoescu, Ilie Papp, Coriolan Monța, Dr. Cornel Albu, Moise Popoviciu, Mihail Popoviciu, Dr. Teodor Roxia, Andreiu Gatoia, Nicolae Poparadu, Eugen Popoviciu, Avram Sîdeanu, Dr. Sil-

Dentist român în Arad.

VIRGIL BUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — — — Garantă până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

viu Păscuțiu, Alexandru Anciu, Petru Fleșieriu, Sava Șeviciu, Saver Molea, Dr. Dimitrie Truța, Ludovic Fazecaș, Dr. Ion Cupu, Dr. Gheorghe Crișan, Petru Ungureanu, Iuliu Roșescu, Petru Oprean, Ion Șistaruvejan, Silviu Huibăr, Vasile Avram, Dimitrie Ștefanoviciu, Gheorghe Papp, Nicolae Moldovan.

Declarațiile dlui Dr. I. Mihu.

— Voci de presă. —

Sub titlul »Se impun deslușiri«, »Gazeta Transilvaniei« din Brașov scrie:

»Am spus în nrul nostru de Luni, că ziaristicile noastre naționale i s'a pas în vedere un comunicat asupra tratatelor dintre Români și Unguri. Și am insistat tot atunci pe lângă cei com-priși, fie dl Dr Mihu, fie comitetul național, că deoarece se pare mai mult ca sigur, că va lăsa să se termine să dea un comunicat, clar și precis asupra eșuării tratatelor și în general asupra stării faptice a lucrurilor.

Până azi comunicatul cerut nu s'a dat, dar au apărut în »Tribuna« niște declarații ale dlui Mihu, despre cari am scris și ieri.

Declarațiile acestea însă, pentru linișirea și orientarea marelui public, nu sunt suficiente. În unele puncte ele pot provoca chiar nedumeriri și deorientare.

Astfel este d. e. declarația dlui Mihu, că a întâmpinat oarecari greutăți neprevăzute și în finuta unor membri marcanți ai partidului național, care pretinde necondiționat deslușiri mai de aproape.

Tot asemenea se cer clarificări cu privire la condițiunile, ce le a stabilit dl Dr. Mihu drept bază a unei împăcări între Români și Unguri. Aceasta este de altcun fel cea mai marcantă din toate declarațiile dlui Mihu, în jurul căreia se învârtesc toate celelalte și care ne dă mai mult de gândit.

Dăm aci în întregime această parte a declarațiilor dlui Mihu.

La întrebarea reda totului »Tribuna«, că crede în posibilitatea unei împăcări sincere? dl Mihu a zis:

— La această întrebare răspund da! în vederea acestui scop este însă neapărat necesar:

a) ca factorii politici maghiari să fie pătrunși de un spirit mai larg și mai liber în vederile lor și să treacă puțin peste concesiile reale, puse în vedere;

b) partidul național trebuie să-și facă un program nou corespunzător exigențelor timpului de astăzi și potrivit trebuințelor și puterilor de astăzi ale poporului român și în spirit tranșant, fără a abandona postulatele noastre naționale ireductibile și juste, lucru pe care l-am cerut încă în anul 1902 în o scrisoare publicată în »Libertatea« din acel an, cind era vorba să trecem la politica activă;

c) în acel caz, dacă împăcirea s'ar realiza de fapt, evident că finuta deputaților noștri trimiși în cameră, nu ar mai putea și nu ar mai trebui să fie strict o-pozițională și intransigentă. — Atât!

Cind Maghiarii și Români vor admite aceste adevăruri, după mine, elementare, — a terminat dl Mihu — sigur se va ajunge în mod firesc la pace, sau baremi la raporturi mai sănătoase și mai folositoare pentru ambele părți.

În aceste condiții factorii politici maghiari li-se pretinde liberalitate, pe când nouă ni se pun ca condiție jertfe foarte mari, cari tale adânc în viața noastră politică și ar avea urmări de cea mai mare ponderezitate și pentru viitor.

Cum nu cunoaștem memoriul prezentat de dl Mihu, prima întrebare este, că în memoriul dânsului se cuprind aceste condiții, ca oferite, vezi Doamne, din partea Românilor, ori apoi condiții mult mai radicale?

Dacă condițiile sânt mai radicale sau să fie mai precis, dacă ele sânt luate din programul

nostru național — afară de două puncte — am mai înțelege, ca guvernul să nu le accepte și să respingă memoriul, cum de fapt l'a respins.

Da-ă însă memoriul e făcut pe bazele condițiilor de mai sus, atunci ne mirăm, cum de primul ministru nu l'a aflat nici bierem »potrivit pentru discuție«, cum ne spune d-nul Mihu. Că-i condițiile din interviul d-lui Mihu, sânt, în enunțările mai fine, identice cu formula lui Tisza, ca deputații noștri să nu mai fie intransigenți, ci ei să intre în partidul guvernului etc. Natural, că alta este întrebarea, dacă poporul românesc, concentrat în întregimea lui în partidul național românesc, accepta sau nu accepta aceste condiții, după părerea noastră cele mai dezastruoase și păgubitoare pentru noi.

Da-ă în memoriu sânt cuprinse condițiile de mai sus, atunci înțelegem și mărturisirea d-lui Dr. Mihu, că a întâmpinat greutăți din partea unor membri ai comitetului național. Dar noi din acest fapt ne putem convinge și despre intențiile guvernului. Dacă guvernul nu primește nici condițiile de mai sus — admițând, că a aceste l'au fost prezentate — atât de grele și dezastruoase pentru noi, știm cu siguranță la ce avem să ne așteptăm în viitor!

Receitând constatăm, că declarațiile d-lui Dr. Mihu nu sânt de loc suficiente. Se impun din partea comitetului deslușiri precise și clare, ca să cunoaștem starea lucrurilor, atât de instructivă, atât pentru prezent cât și pentru viitor.

»Scara« din București scrie:

»S'a făcut lumină deplină asupra faimoaselor tratative româno-maghiare.

Astăzi e convinsă lumea că s'a improvizat numai varianta cea mai nouă a basmului străvechi despre lupul împăciuitor și mielul războinic. Guvernul lui Kluen-Héderváry, ajutat de contele Tisza, șeful adevărat al majorității parlamentare, a propus Românilor scrișiți în alegeri o perfidă pace, care să i înăbușe cu totul în ființa lor națională.

Românii n'au primit pacea înșelătoare, dar s'au declarat gata să precizeze condițiunile unei păci onorabile. În acest scop, dl Ion Mihu, personalitate neapărată în politica militară, dar bucurându-se de încrederea tuturor Românilor, a intrat în tratative cu Tisza și Kluen-Héderváry. Le-a prezentat chiar un memoriu despre doleanțele românești, pe cari le a discutat mai înainte cu câșiva dintre conducătorii partidului național român.

Acuma, după ce »Pester Lloyd« declarase că Români ar fi cerind lucruri imposibile de realizat, dl Mihu a eșit și d sa din rezervă, mărturisind că într'adevăr memoriul său a fost respins de guvern.

În această situație, la care se așteptau cunoșătorii politici maghiari, dl Mihu procedează logic și corect, anunțând că se retrage în viața sa liniștită de unde a fost aras pentru scurt timp în vâltoarea politicii de naționalități.

Până aci, declarațiile dlui Mihu sânt perfect satisfăcătoare. Dar dl Mihu vorbește, printre rânduri și despre unele dificultăți, pe care le ar fi întâmpinat din partea câtorva membri de seamă ai partidului național. Aceste aluziuni sânt cu atât mai surprinzătoare, cu cât dl Mihu crede și astăzi la sinceritatea intențiilor de pace ale guvernului unguresc, va propune chiar o revizuire oportunistă a programului d-lui Tisza, de diagul pretinselor gânduri bune ale Maghiarilor.

Printre conducătorii partidului național român, aceste declarații inoportune ale dlui Mihu au provocat nedumeriri și protestări, precum spon telegramele din Pesta. Pe care ce va trebui să asistăm și la o polemică serioasă între frați, ceea ce e regretabil din toate punctele de vedere. Dacă partea cu Maghiarii nu s'a putut face, de ce să înceapă luptele interne între Români de sinele?

Matineul Reuniunii femeilor din Arad.

Societatea românească din Arad, ascultând ieri pentru a doua oară de glasul activei noastre reuniuni de femei și a dat întâlnire în sala festivă a seminarului teologic pentru a serba câte va ore în numele frumosului.

Am văzut ieri pentru a doua oară, într'un scurt restimp, — de două săptămâni abia, — întrunită în acelaș scop nobil, aproape întreaga noastră pătură intelectuală din Arad și din împrejurime și contemplând bogăția de elemente selecte ce ni-e dat s'o remar-căm totdeauna cu asemenea ocazii am simțit iarăși înviorându-se pretențiile noastre culturale ce ni le impun numărul, valoarea și varietatea forțelor de cari dispunem.

Și nu putem accentua îndeajuns rostul salutar al acțiunii întreprinse de Reuniune, tocmai fiindcă festivalurile artistice ce organizează sânt mijlocul cel mai fericit de a ne trezi forțele înțelente și de-a le reda conștiința valorii, statornicind o mișcare culturală românească la nivel cu cea a neamurilor ce ne înconjoară și având relief distinct al calităților noastre etnice superioare.

Vigoarea unei acțiuni culturale conștiente va putea singură să ne scape de influența culturii străine și să ne deștepte dragostea de comorile sufletului nostru românesc.

Ceea ce ne îndeamnă să repetăm cu orice ocazie aceste adevăruri, e interesul mereu în creștere ce arată societatea noastră din Arad pentru orice manifestație culturală românească și constatăm acest lucru cu o caldă bucurie.

Putem să spunem de-acum că succesul oricărei manifestații culturale e asigurat dinainte aici în Arad și că societatea noastră, mulțumită armoniei de care e stăpânită, și a recunoscut în sfârșit țintele ideale spre cari trebuie să tindă.

Al doilea matineu al Reuniunii noastre de femei a fost o manifestație artistică și mai reușită decât cea de acum două săptămâni. Domnișoara *Mărioara Trăilescu*, o brunetă grațioasă, a cântat la pian o Polonaise și Mazurka de Scharvenka și Ardeleana dlui Brediceanu. De-a dovedit multă înțelegere în interpretare și o frumoasă tehnică la execuție.

Doamna *Marilina Bocu*, a citit o disertație despre poezia vieții. Publicăm la alt loc această lucrare frumoasă și cititorii noștri vor avea o nouă ocazie de a admira bogatele calități de stil, de concepție și de subtilitate a reflexiilor, calități atât de rare la noi. Publicul de ieri a gustat în pronunția curată a d-nei Bocu și muzicalitatea și mlădioșia fără păreche a graiului românesc purificat.

Dar ședința de ieri ne-a adus și o surpriză. Seminarul nostru teologic ne-a dat un talent viguros în dl *Emil Grădinar*, cleric, care a cântat Psalmul 50 de Beethoven și Mămă de I. C. Brăteanu. Dl Grădinar e un bariton de forță și dispune de un material neobișnuit de bogat și de simpatic, credem că școala potrivită poate să-l puie alături de cel mai bun cântăreț al noștri.

Cunoscutul nostru violonist dl *Adrian Popescu*, ne-a cântat la violină Ronda de Mozart și Resig

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Honyadi

nation de Danzela. D sa a dat dovezi de-un progres Insemnat atat ce privește interpretatia cât și tehnica — și a justificat și de data asta speranțele re le legăm de talentul d sae.

Publicul a răspândit cu aplauze calde pe debutanți și s'a răslăjit apoi, desigur mândru de frumosul succes al acestei manifestări culturale românești.

In contra lăcustelor.

După trei ani și jumătate de svîrcoliri cu totul infructuoase, *legea lui Apponyi* a intrat în deplina ei vigoare, începând cu 1 Septembrie 1910. Din ministru de culte a edat la începutul acestui an școlar sub nr. 280.000 o ordinațiune împreună cu un nou plan de învățământ pentru școlile confessionale ajutate de stat în care lămurește pretenziunile legii apponyiane în aceste școli ale noastre. Adevărat, că acest plan, în legătură cu care P. V. Consistor din Sibiu a edat instrucția pe care am publicat-o și noi în Nr. 243—244, e de o duplicitate scandalosă, în cât un cetitor care nu e destul de atent va putea fi cuprins de o serie întregă de nedumeriri și de griji, cu toate acestea planul spune hotărît un lucru, în privința căruia aproape toți inspectorii școlari au abuzat, și anume, că *orele de aritmetică, geografie, istorie și constituție sânt ore curat românești. Material din aceste obiecte se propune, în parte, și unghurește, dar exclusiv în orele de limba maghiară.*

În urma ordinațiunii Nr. 280.000 inspectorii, cari au bunul obicei de a nu cunoaște în mod exact nici legile țării nici ordinațiunile ministeriale și nici trebuințele și firea populațiunii au luat o atitudine foarte interesantă: ei cer ca toate materiile amintite să se ia în limba maghiară. În chipul acesta ei reclamă în școale cu un singur învățator 22½ ore pentru limba maghiară (13 nu le ajung!), în cea cu 2 învățatori 34½, cu 3 învățatori 50½, în cea cu 4 inv. 60, în cea cu 5 inv. 63 și în cea cu 6 inv. 76 de ore unghurești, deși legea cere pentru diferitele școli 13, 21½, 26½, 32, 32 și 39 de ore. Așadară inspectorii în hiperzelul lor de a fi mai catolici ca papa și mai patrioți ca cel mai șovinist ministru, pan în cărea școlilor noastre o sarcină aproape îndoită în ce privește limba maghiară, decât cum cere legea însăși.

Asta fiind împrejurarea, foarte caracteristică de altfel, că noul plan de învățământ poate da, peste tot prilej la astfel de interpretări, fiindem să împropățăm pe seama inspectorilor regești, câteva enunțaiuni ale exministrului Apponyi, spuse la 1907 în parlament, în legătură cu punctele din chestiune.

Mai întâi în ce privește cantitatea cunoștințelor de limbă maghiară, e absurd a se afirma că, ori se poate ori nu se poate, trebuie să se ia atât cât cere planul de învățământ, care oricât ar zice că a fixat minimumul materialului, el a fixat maximumul. În privința asta iată ce a zis însuș urzitorul legii, Apponyi, în ședința din 12 Aprilie 1907. »Egyáltalában, t. képviselőház, a ki a törvényjavaslatot figyelmesen elolvasta és annak irányával tisztába jönni jóhiszeműleg iparkodott, lehetetlen hogy ne vette legyen észre, hogy az állami szempontokat

védő intézkedéseknek fősulya nem a nyelvtanuláson, hanem az államellenes irányzatok megfékezésén nyugszik. (Vezi Országgyűlési értesítő din 13 Aprilie 1907 pg. 12 col. 1.) Așadară scopul legii nu era ca să-i prostească pe copii, băgându-le în cap cu forța, un număr exagerat de cunoștințe unghurești, ci ca să facă imposibilă închipuita educație antipatriotică, ce s'ar fi dat până la 1907 în școlile noastre și să dea tinerimei o educație patriotică.

Că în lege și în plan s'a pus un colos de material, asta nu înseamnă că acela și trebuie să se ia în cantitatea depusă acolo, ci că din acela să se ia cât se poate, fără a îngreua prea mult mintea elevilor și fără ca să sufere educația. Toate legile din lumea asta impun obligammente până în cele mai mici amănunte, dar cine e acela, care să îndeplinească în fiecare moment tot ce-i poruncește până la cele mai exagerate minuțiozități legea? Fiecare e dator să lucreze în marginile legii, atâta cât în adevăr poate. Chestiunea e numai să nu lucrezi în contra legii și să nu te porți cu indiferentism față de ea. Așa trebuie precizată atitudinea noastră în fața legii lui Apponyi, și anume chiar în spiritul cuvintelor acestui fost ministru.

Nu legea însăși, ci numai interpretarea ei tendențioasă, a adus școlile noastre în situația imposibilă, în care le găsim astăzi, față de răspundea Apponyi pe atunci, acelor, cari îi învinuiau — și dacă ne gândim la felul cum s'a executat legea, trebuie să adăugăm: cu tot dreptul — că prin legea lui ne surpă întreaga autonomie garantată prin legi: »Hát most mi marad abból a nagy autonomia-ellenes vádból? A tanítás egész irányítása, a tanítás jellegének meghatározása, a jellemképzés, a nevelés vezetése, a tanítónak alkalmazása, a tanító felletti fegyelmi hatalom négyödrészhen: ez mind szóval minden, a mi az iskolának munkájához tartozik, marad az iskolafentartó kezében; az állam kezében pedig csak annyi van, hogy az állami és nemzeti szempontok érvényesítését feltétlenül biztosítsa, de ezekben is csak akkor járjon el saját közegei útján, ha az iskolafentartó ezt a kötelességét elhanyagolta. (Vezi tot acolo, pag. 15 col. 2).

În fața acestor explicații lămurite, te întrebă cu tot dreptul: de unde și arogă domnii inspectorii dreptul de a zugruma, uneori în modul cel mai impertinent, rînd pe rînd școlile noastre, asupra cărora zic că ei au, pe baza legii, dreptul de dispunere?

Cuvintele citate lămuresc deci până la evidență spiritul și intențiunea legii și e o chestie de demnitate pentru toți aciea cari purtăm la inimă problemele culturale ale locuitorilor acestei țări, ca să nu îngăduim cu nici un chip, ca inspectorii școlari în hiperzelul lor orb, să ducă în numele legii școlile noastre la un stadiu de tâmpire patentă. Mai întâi învățătorii însuși să fie pătrunși de importanța acestui moment și la caz de trebuință să nu se sfiască a i face inspectorului opoziție legală apoi preoții ca directori locali și protopopii ca inspectori tractuali trebuie să stăruiască fără șovăială asupra acestui punct, care pentru noi e cel mai cardinal dintre toate. Dar și consistoriile episcopale, în reprezentările lor către guvern să nu neglije a arăta acestuia sforțările anticulturale și ilegale ale inspectorilor, cari zădărnicesc orice progres, ci să-i înfieraze ca

pe cei mai mari dușmani ai binelui public și să-i reducă la valoarea lor adevărată.

Iată acum de încheiere ce zice Apponyi relativ la propunerea în școlile ajutate de stat ca aritmeticii, geografiei, istoriei și constituției.

Unul dintre deputații naționaliști bazat pe expresiunile pline de ambiguități și duplicități a proiectului de lege, a făcut observarea, că ministrul vrea să ne maghiarizeze cu totul școlile, cerînd ca în acestea să se propună obiectele de mai sus unghurește, dupăcum s'ar fi putut explica §ul 20 al proiectului. La acestea a răspuns Apponyi: »*En nem tartanám szerencsétlenségnek, ha ezek a tantárgyak csakugyan magyarul adódnék elő, de a törvényjavaslatban ez nincs benne. Csak az van benne hogy a minister által kiadott tanterv szerint tanítandók, általa jóváhagyott tankönyv szerint.* (Ibidem pg. 12 col. 1). Motivul că ministrul a cerut ca în școlile ajutate de stat aceste patru materii să se propuie după un plan de învățământ, într'un număr de ore stabilit de ministru și pe baza manualelor aprobate de el, e spus într'o altă cuvântare din parlament alui Apponyi: și anume aceste materii au să promoveze instrucția patriotică (hazafias irányban való tanítás. Országgyűlési értesítő din 24 Apr. 1910, pg. 25 col. 2).

Acesta este spiritul legii lui Apponyi și aceasta este și litera legii. Ea e mai mare decât toți inspectorii și aa trebuie să dicteze, iar nu poftele fără de margini ale acestor tipuri antipatice, cari îndeplinesc în viața culturală a țării, rolul pe care l îndeplinesc în viața economică — lăcustele.

Scrisori din București.

Cursul de deschidere al d lui C. Dumitrescu-Iași. — Activitatea societății ortodoxe a femeilor române. — Pentru populația școlară. — Liga pentru apărarea muncitorilor. — Soarta policinților celor.

București 2 Decembrie.

Marți, 16 Noembrie, la ora 6¼ seara, în fața unui foarte numeros public universitar, dl Dumitrescu-Iași, rectorul universității din București, a ținut cea dintâi prelegere din cursul D sae de Istoria filozofiei.

Omul, așezat pe scoarța pământului, n'a găsit pretutindeni aceleași condițiuni prielnice de trai. La pozele munților, în clima aspră și pe pământul puțin productiv, omul e silit să și croiască un fel particular de viață, decât pe întinsul câmpurilor, cu totul deosebit la marginea apelor curgătoare, în gura mărilor, ori pe un teren supus cutremurilor.

O constatare, de mult făcută și care verifică în parte condițiunile dezvoltării umane, este fără îndoială, că viața se desfășoară în raport direct cu pământul, pe care e așezată. De acolo, primește omul cele dintâi impresii, mijloace de luptă, atitudini de a înțelege, etc.

Siguranța, sau nesiguranța vieții răsar din fluctuațiile mediului cosmic.

Marinarul va fi mai superstițios, căci viața lui e mai des periclitată, omul de la câmp va fi mai sigur, mai stăpân pe sine. Se nasc deci diferențieri natu ale. Fără îndoială, se va produce o dezvoltare trainică de viață, acolo unde domnește siguranța și dimpotrivă activitatea de gândire va fi mai stăvilă, unde pitește nesiguranța.

Dar pe lângă diferențele naturale, s'au produs în societate o serie de diferențe, în care s'ar părea, că vira este a societății. Sufletele generoase și încălzite de idealism au făcut planuri de reorganizare socială, urmărind un tip ideal.

Organizarea socială însă este efectul unor legi: *Omul și pământul și raportul între acești doi factori.*

Privilegiile unora și mizeria altora e o condiție de viață. Și negreșit evoluția socială nu se va opri la un anumit stadiu. Îmbunătățirea fără de voia unora și în interesul mării mulțimi va veni.

— Dar cum se produc diferențele în societate? Poate să fie un motiv de explicație: *prevederea*, de unde s'a împărțit mai apoi exploatarea cu toate rezultatele ei. Și alt factor poate să-l constituie *cuceririle*. Rasele cuceritoare au impus obligații tiranice și și-au asumat privilegiile răpănitore.

Interesează urmărirea acestei probleme, de a lungul veacurilor, pentru că este o problemă specific omenească. *Studiul omului însuși și mediul în care trăiește* e formula preocupărilor inerente minții omenești.

În adâncul neguros al vremii, omul a trebuit să trăiască din datele experienței sale reduse, să urmeze fenomenele naturii și neînțelegându-le să se supună lor. Dar explicația lor se impunea, atunci fatal aripele fantaziei s'au destins. Răzimată deci pe închipuire și pe sumare date experimentale, s'a croit explicația: *ce e omul, ce e lumea.*

Și-a trăit omenirea legănată de simplismul răspunsurilor împletite din poezie și inexplicabilă credință, până când un popor, crescut în condiții mai prielnice de viață, găsește în însăși gândire, în *filozofie*, explicația.

A fost poporul grec, care a înfățișat splendori de cugetare, a încheșat soluții, pe cari veacurile de mai apoi le-au verificat și completat. Dar peste răspunsurile scoase din proprie gândire s'a înfișat Roma și *explicarea practică* se desfășoară în tot domeniul cugetării abstracte.

A rămas totuși un centru de speculație transcendentă, la Alexandria, unde se altoise peste fondul mozaismului, germenul credinței creștine, redându-se astfel teozofia, culminând în școlastică, — adică subjugarea filozofiei de religie.

În mod incidental însă, se ivesc Arabii, cu o nouă religie, cu un nou ideal, care i face să strângă pe toți filozofii de atunci și să încurajeze frământările cugetătorilor, cari nu puteau într'alte părți să-și dea în vileag sistemele. Aceasta va fi obiectul prelegerilor următoare.

O frumoasă și rodnică activitate pe terenul național și cultural dezvoltă societatea ortodoxă a femeilor române, înființată anul trecut în urma constatării pericolului ce amenință legea strămoșească prin propaganda catolică. Societatea, din care fac parte doamne din societatea aleasă, și-a instituit comitete în fie care parohie din capitală. Menirea acestor comitete este de a face propagandă pentru cultura națională, de a arăta relele, cari rezultă din îmbrățișarea unei culturi străine de sufletul și aspirațiunile poporului nostru. Comitetele se vor îngriji de educația religioasă a tineretului din parohii, cercetând cauzele, cari determină pe alții espi de familie să-și trimească copiii la școli străine, unde li se infiltrază în cel mai bun caz nepăsarea față de tot ce este românesc, în primul rând față de religia ortodoxă.

Zilele acestea se vor deschide cursuri pentru adulți. Pentru ținerea acestor cursuri, societatea s'a adresat la cel mai de seamă profesor din București, cari de sigur vor ști să atragă publicul la aceste cursuri arătându-l răul ce ne amenință.

Inscrierile de membri au dat rezultate destul de îmbucurătoare. Enoriașii, dându-și seama de însemnătatea operei de educație religioasă și morală întreprinsă de societate, răspund cu bunăvoință la apelurile adresate. Suma încasată până acum numai dela nouii membri înscriși în parohia sf. Ștefan trece de 300 de lei. Dacă interesul se va manifesta față de această nobilă acțiune la fel și în celelalte parohii, societatea ortodoxă va putea în curând să-și susțină școlile ei organizate după toate cerințele moderne.

Tot mai mare este interesul, pe care autoritățile superioare și-l manifestă față de copiii cari urmează cursurile primare. La orașe ca și la sate s'au înființat cantine școlare, unde, în timpul iernii, copiii, în schimbul unei sume foarte mici capătă la amiază hrană, nemai fiind nevoiți să facă drumul până acasă expuși fiind la contrac-

tarea atâtor boale din cauza frigului. Instituția cantinelor școlare pe timpul iernii este cu atât mai folositoare la țară, unde copiii din cătune îndepărtate trebuie să facă o cale îndelungată până la comună, în care se află școala.

În același timp s'au luat măsurile pentru îngrijirea cât mai părintească a stărei sănătății copiilor de școală. Eri s'a ținut la primăria din București o consfătuire a medicilor școlari. Cu această ocazie, după ce s'a arătat starea sanitară a elevilor de școală s'a luat hotărârea ca școlile primare să fie vizitate de medici cel puțin odată pe săptămână.

Elevii școlilor primare vor fi obligați a păstra cea mai deplină curățenie, dându-și seama fiecare posibilitatea de a face băi gratuite, atunci când mijloacele restrinse ale părinților o cer aceasta.

La București s'a înființat o ligă pentru apărarea muncitorilor. Scopul acestei ligi este răspândirea luminei în populația muncitoare și apărarea ei de exploatarea capitaliștilor. Iată câteva puncte de programul de muncă al societății: Liga pentru apărarea muncitorilor cere:

Crearea unei case de pensii și ajutor pentru muncitori și meseriași care să se alimenteze de către patroni și fabricanți în proporție de 5 la sută din valoarea salariilor ce plătesc oamenilor de muncă.

Scutirea de taxe fiscale ce grevează asupra zahărului și petrolului și fixarea prețului maximum de vânzare în comerț a acestor articole.

Scutirea de taxe vamale pentru toate articolele de primă necesitate care servă muncitorilor pentru îmbrăcăminte.

Crearea de rețele de tramwae comunale care să lege centrul cu toate mahalalele depărtate.

Desființarea taxei de 4 la sută asupra venitului imobiliar pentru imobilele cu un venit mai mic de 200 lei anual.

Scăderea prețului apei la locuințele ocupate de muncitori.

Vot unic, direct și secret, pentru toți Românii majori și știutori de carte.

De cumva nu se va lăsa ademenită de oamenii interesați, cari sperulează buna credință a lucrătorilor, liga aceasta va putea ajunge la rezultate frumoase.

Se cunosc în parte șarlataniile comise de așa numitele policlinici, cari, puse sub conducerea unor medici slabi preparați și doritori de a se îmbogăți cât mai repede, recurgeau la tot felul de mijloace spre a exploata suferințele mulțimii. Cazul doctorului Griel, care, sub cuvânt că face injecții cu serul lui Ehrlich, a înșelat o mulțime de nenorociți, este recent. În urma unei hotărâți aduse de consiliul sanitar superior, aceste policlinici medicale au fost închise acum, spre marea satisfacție a publicului exploatat în chip atâta de neomenos.

Coresp.

Chestiunea școlii de fete din Arad.

În numărul nostru de ieri am publicat mai multe acte și rezoluții privitoare la chestiunea școlii de fete din Arad. În rezoluția numărul IX din grășală s'au omis câteva rânduri, alterându-se înțelesul ei. Fiind rezoluția aceasta de-o importanță deosebită, o publicăm din nou cu îndreptările cuvenite:

IX.

Extras

din procesul verbal al ședinței Comitetului „Reuniunii femeilor Române din Arad și provincie” ținută la 23 Noembrie st. nou 1910.

1. Dna prezidentă expune pe larg fazele prin cari a trecut afacerea școlii de fete dela ultima ședință a Comitetului, ținută la 14 Iulie a. c. După cetirea întregului dosar de acte schimbate între Consistorul din Arad și prezidenta Reuniunii, se aduce în unanimitate următoarea rezoluție:

Comitetul cu vot unanim încuviințează și aprobă toate actele și declarațiunile făcute din partea prezidentei Reuniunii cu autorizația specială primită dela Comitet în ședința dela 14 Iulie a. c.

Comitetul constată cu regret, că „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie” începând dela reactivarea sa din Martie 1909 până astăzi n'a întâmpinat din partea Ven. Consistor bunavoința așteptată, din contră numai opoziții fără rost și dificultăți de toată natura, cari fac imposibilă o înțelegere într-o chestie atât de importantă între Ven. Consistor și Reuniune. Această atitudine a Ven. Consistor se constată mai ales și din scrisoarea din urmă a Ven. Consistor de sub Nr. 4773, unde în loc să se declare asupra adreselor Reuniunii dela 8 și 10 August a. c. se trage la îndoială corectitudinea în procedare a prezidentei, se sulevează și se cer declarații și deslușiri inutile asupra cărora Reuniunea s'a pronunțat deja, și cari evident tind numai la amânarea deslegării acestei afaceri.

În această situație dificilă și dureroasă pentru Reuniune, Comitetul neputând prevedea nici o deslegare favorabilă a cauzei, într'un timp mai apropiat, se vede silit să sisteze toate tratativele inițiate cu Ven. Consistor în chestia zidirii școlii de fete, până la alte vremuri și dispoziții mai favorabile.

Reuniunea își rezervă dreptul garantat (decisul Consist. Nr. 124/1890) că la timpul potrivit să-și reprimească în proprietatea sa școala de fete existentă, înființată de Reuniune și predată numai în administrarea Ven. Consistor.

Comitetul mai declară că este hotărât să urmeze pe baza statutelor lucrarea sa pentru edificarea și susținerea școlii de fete gr. or. din Arad.

Pentru conformitate

Arad, 30 Noembrie 1910 st. n.

ss. Letiția Oncu,
prezidentă.

ss. Sever Bocu,
secretar.

Poezia și viața*).

Doamnelor și domnilor,

În epoca actuală, realmente prosaică, a lumii, în care asociațiile, marile companii și mai ales dezvoltare a uriașă a mașinismului ia încet, încet, locul vremurilor de aur, a timpurilor vitejești de odinioară, în care fiecare ființă aștepta totul dela propria sa valoare, răspândind astfel, într'însa și în jurul său poezia, — în vremurile de azi, zic, a-ți alcătui viața ca o poemă înseamnă a-ți îndoii puterile de activitate, ordin și zel.

O sforțare, care pe deasupra complexităților de exigențe ale traiului surmenat ce-l duc oamenii de azi, încetează de a mai fi o calitate de rând.

Această substituie, a unei forțe colective mecanice, brutale, materiale și inconștiente, liberei inițiative a persoanei, care altă dată lucra cu propriile mâni, edificiul vieții sale, e de sigur, nu progres al civilizației, dar spre schilodirea întrupării poeziei vieții, înlocuirea felului acestuia de traiu, tot-deodată cu îmbucurătoarea civilizație, strecoară în viața noastră, domnia mohorâtă și absolută a plictisitoare proze. Proza, proza îngrozitoare, care destramă zi de zi, partea poetică a vieții; proza, această nefastă acțiune de distrugere, care servind cauza comună a practicisimului, dă-râmă mărețul templu de marmură, al idealismului, pe ruinele căruia se insală palatul de var al invențiilor.

În ce sferă de basm rămâne Ulise, celebrul erou al Odiseei lui Homer acel rege frumos și mândru care-și întocmea cu propriile mâni, patul nupțial, — pe lângă tânărul Dandy de azi, care nu peste mult, va înlocui cu ceva mai practic, sărutarea mâinei iubitei, pentru că aplecarea aceasta îi deranjează frizura și cuta impecabilă a hainei. Și Nausicaa, fata de rege,

*) Disertație ținută la Matineul Reuniunii femeilor, în sala festivă a Seminarului 4 Dec. 1910.

care se ducea să spele rufe la rîu, cum ar apărea ea azi, lângă multe din domnișoarele moderne, sportive și nebunatică, care își ard viața, cu lovituri de cravașă, ostile la orice lucru, ce nu intră în sporturile lor favorite, de loc intelectuale și sentimentale, masculinizate în chiar cele mai delicate pasiuni femeiești.

În stările poetice ale lumii, eroii de epopee erau vânători, măcelari și bucătari în același timp. Ei vînau, spintecau și-și frigeau animalul, ce le serveau de ospaț. Căruța, cortul, scutul, spada, corabia, cu care treceau mările, toate acestea erau opera lui, sau de nu le făcea chiar el, cunoștea îndeajuns felul meșteșugirii lor, pentru ca la vreme de nevoie, să și le poată repara singuri.

Cuvîntul grec, care însemna tînără fată, voia să zică, în energia sa primitivă mică lăptăreasă și amintea că în familia patriarhală, domnișoara casei, printesa palatului chiar, avea sarcina de a mulge caprele și vacile.

Și dacă ne-am duce cu gândul, la timpuri mai apropiate, la străbunele noastre, domnițe și iupăneșe, cari în așteptarea soților lor, plecați în războaie, își îngrijeau singure stupii albinelor și închise în cămăruțele lor îngânând cântece vitejești, torceau și țeseau borangicul, alături de servitoarele lor, câtă enormă și dureroasă depărtare, ne desparte acum, de vremurile acelea. În ce lumină de aur ne apare chipul harnice și bune domnițe, înconjurată de acea atmosferă calmă, senină și curată a adevăratei poezii a vieții!

Cît de mult se înșală fetele tinere de azi, când își închipuesc că vor avea cu atît mai multă grație și farmec, cu cît nu vor face nimic, cu mâinile lor albe, lăsând totul pe seama servitoarelor, aceste disprețuite roabe ale muncii brute; găsind că e mai pe jos de ele, să facă paturile, să spele ceștile, să gătească bucate, să spele rufe și să calce.

Domnișoarele căror le e scîrbă și au oroare să se alipească muncii acesteia grosolane, dar imperios necesare, a traiului zilnic, se lipsesc dimpotrivă, de un mare farmec sensibil în ochii adevăraților oameni de gust și prin care a fost subjugat Goethe la la vârsta mîndriei și cuceritoare sale tinereti. Oare nu în exercițiul de menajeră care taie felii de pâine, pentru ceata ei de frățiori, i-a apărut mai întîiu, nemuritoarea Carlota și se mai poate compara vre-o impresie cu aceia ce-a încercat-o Goethe, la spectacolul acela?!

Dacă atelierul, bordeiul chiar, sînt niște centre mai poetice, decît locuința bogatului, aceasta se explică prin faptul, că omul se revelează acolo mai bine, ca meșteșugar laborios,

O femeie, e mai fermecătoare și mai frumoasă printr'o muncă personală, care este adevărată poezie în acțiune și pentru aceasta ea trebuie să se facă întru multe propria sa servitoare.

Îndeplinim astfel și un act de nobleță, ridicînd din rolul lor înjositor pe bietele femei, pe cari neegalitatea condițiilor de naștere, le-a osîndit să slujească, interesându-le și întovărășindu-le, întru cîtva, la viața noastră.

Trebuie să considerăm sufletul, inima, spiritul și chiar corpul acestor sărmane disprețuite, ca o grădină care trebuie cultivată și îngrijită, făcînd astfel din ele, niște creaturi mai desăvîrșite.

Să înțelegem mai ales că nu ne putem înălța, cu adevărat, în scara ființelor, decît prin noblețea unei activități devotate, în serviciul altuia, uitînd scopurile interesate ale unei culturi civilizate unicamente egoiste.

Epoca în care trăim e de altfel străbătută de un mare umanitarism, de-o călduroasă iubire ce fiecare om, are pentru propria sa umanitate. Acum ne îngrijim sufletele, pentru viață, așa după cum odată pe timpurile vechi

se îngrijeau pentru moarte. Ne creștem copiii în spiritul de-a trăi cu toată însuflețirea pentru frumos, după cum altădată se învăța a suferi cu resemnare.

Și alături de aceia cari zic: Dumnezeu iubește durerea, alții se ridic și strigă: Dumnezeu iubește bucuria. Bunul Dumnezeu a creat frumosul pe pămînt, pentru ca lumea să fie o imagină și o făgăduință de frumusețe a lui Dumnezeu. Trebuie să lucrăm a ne desăvârși, prin frumos, după cum Dumnezeu a desăvârșit lumea.

Iubind tot ce ne înconjoară, vom învăța a practica acea caritate particulară, caritatea care adresîndu-se sie însăși, se revărsa cu belșug asupra celorlalți, căci pentru a oferi curajul, nădejdea și bucuria trebuie să fi tu însu-ți imaginea mulțumirii, a muncii laborioase și vesele, a păcei și nădejilor senine.

Fericirea nu e bun pe care-l poți atinge, căutîndu-l fiecare, înaintea noastră; e un reflex, e o întoarcere, e răsplata aceluia numai, cari o radiază împrejurul lor. Sau cum scria Tolstoi într'un jurnal intim: „Un mijloc puternic pentru a ajunge la fericire, este: să întinzi în jurul tău fără nici o regulă și de toate părțile, un fel de țesătură de păianjen, din iubire, în care să prinzi tot ce trece: o femeie bătrînă, un copil, un servitor...”

Dar exercițiul carității bunăoară, poate fi sau o proză banală sau o poezie curată, căci modul de a da valoarează mai mult, decît ceia ce se dă, și în felul cum dai există grația poetică a carității.

Proză va fi, dacă în budgetul nostru obișnuit, stabilim pur și simplu, o sumă oarecare, pentru binefaceri. Poezie este însă, când cercetezi, afli, te interesezi și sufletește luînd parte la durerile celor ce sufăr, te apleci, ajuți, alini și vindeci suferințele.

Poezia nu e decît o formă dacă voii, dar preocuparea estetică a formei atrage pe aceia a fondului care îi este substanța și sprijinul.

Să fim poeții vieții noastre, pe care să ne-o întocmim ca pe o operă de artă. Să căutăm frumosul și vom face binele. Să iubim frumosul în toate manifestările sale sensibile: natura frumoasă, creaturile frumoase ale lui Dumnezeu, marea, munții, pădurile, simbolele unor lucruri vecinic vechi și totuși noi.

Iubirea naturii e drumul cel mai apropiat care ne duce cîtră frumos, e școala înaltă și desăvârșită care ne poartă ființele pe cărările nerătăcite ale celei mai bune educații sufletești.

Instinctiv sîntem atrași de frumuseța pajiștelor verzi îmbălsămate de suavitățile florilor și ce tîlmăciu credincios ar fi în stare să definească bucuria negrăită ce cuprinde sufletele copilașilor, când se pierd printre ramuri și flori, cu transportul curat al unor mici artiști — atunci când nimeni nu a încercat a-i introduce în tainele frumosului? Pornirea instinctului acestuia ce ne apropie dintr'u început de farmecele pămîntului, trebuie s'o cultivăm zi de zi la copilașii noștri, pentru ca din aceste nobile și prețioase instincte, din acea delicată atențiune cîtră spectacolele naturii, să trezim mai apoi atașamentul solid, pentru tot ce e frumos.

(Finea va urma).

Din străinătate.

Campania electorală din Anglia. Sîmbătă au avut loc alegeri în 69 cercuri, dintre cari în parlamentul disolvat 23 erau reprezentate prin conservatori, 39 prin liberali și 7 prin socialiști.

Lupta se dă cu cea mai mare înverșunare. Rezultatele parțiale de pînă acum nu pot însă servi de bază pentru a face combinații în ce privește rezultatul final. Pînă Duminecă noaptea se cunoșteau următoarele rezultate: Au fost aleși 44 liberali, 57 conservatori, 6 socialiști și 5 naționaliști.

Londra, 5 Decembrie. Ziua de ieri a adus pentru conservatori o mare desamăgire. Partidul lorzilor crede ca va reuși în cele mai multe cercuri în care aveau loc alegeri și cu toate că pînă acum alegerile au avut loc mai ales în cercuri în cari erau tari conservatorii, partidul liberal și-a știut menține numărul mandatelor avute.

Pînă acum se cunoaște rezultatul din 125 cercuri. Au fost aleși:

51 liberali,
62 conservatori,
7 socialiști și
5 naționaliști.

A făcut impresie adîncă că Bonard, unul dintre anteluptătorii reformei vămurilor (conservator) a rămas în minoritate.

Alegerile sînt sgomotoase. Pe alocuri, așa la Lincoln și Hastings, au avut loc ciocniri sîngeroase între alegătorii liberali și conservatori.

Prietenie ruso-bu'gară. Un ziar din Belgrad primește din Sofia informația, că în anul viitor țarul Rusiei va vizita curtea bulgară și va petrece trei zile în Sofia. Bulgaria întregă așteaptă cu multă bucurie vizita aceasta, căreia i-se atribuie mare însemnătate politică. Țarul Nicolae va călători peste Marea-neagră și va fi însoțit de mai multe vase de război. După vizita dela Sofia țarul se va întoarce imediat în Rusia.

Programul politic al tinerilor Turci. Acum cîteva zile a avut loc în Constantinopole adunarea intimă a membrilor comitetului «Uniune și Progres», la care, liderul parlamentului Halil Bey a dat cetire hotărîrilor secrete ale congresului tinerilor Turci din Salonic. La această adunare doi deputați au reprezentat grupa parlamentară și alții doi ramura constantinopolitană a comitetului.

Între chestiunile discutate au fost și chestiunea statelor din Balcani și chestiunea naționalităților,

Iată hotărîrile congresului în aceste două chestiuni:

Statele balcanice. Lealitate și neprovocare pînă la desăvârșita înarmare a Turciei, când se va putea să le fie în respect, și să le oblige să-și schimbe programul agresiv față de imperiul otoman.

Panislamismul. Susținerea și lărgirea ideii panislamice pe baza religioasă și istorico-națională.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, viz-à-viz cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. n.

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Réti din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

Chestiunea naționalităților. Anihilarea ori căror tendințe naționale, cari pot provoca oarecari intervențiuni externe ale celor interesați. Suprimarea treptată a tuturor vechilor privilegii naționale și readuce sub acelaș sceptru a tuturor supușilor în mod egal.

Tărmurirea cât mai multă a deschiderei de școli neturcești, iar cele existente să fie obligate a urma programul turcesc. Înființarea de școli de stat turcești pentru toate naționalitățile. În genere desființarea ori căror tendințe naționale și respectarea numai a convingerilor religioase înti'atât, întru cât nu vor fi periculoase.

INFORMATIUNI.

ARAD, 5 Decembrie n. 1910.

— Pentru școala de fete din Arad.

Opera măreață pentru care luptă cu atâta stăruință laudabilă Reuniunea femeilor române din Arad: zidirea unei școli de fete române în Arad încălzește mereu inimile curate românești. Nimic nu dovedește mai mult marea însemnătate culturală a viitorului așezământ decât contribuțiile benevoles ce intră mereu la această Reuniune.

Azi a sosit din Baia-de-Criș suma de 400 coroane colectată de doamna Aurelia Dr. Robu colectată dela următorii:

Aurelia Dr. Robu, Baia-de-Criș . . .	50 C.
Dr. Nerva Oncu, » » . . .	130 »
Dr. Victor Nemes, » » . . .	50 »
Coston Tisu, » » . . .	50 »
Constantin Șerban, » » . . .	20 »
Iosif Horvat, » » . . .	20 »
Văd. Maria Gligor, » » . . .	10 »
Letiția Oncu, Risco	10 »
Victoria Oncu, »	10 »
Adam Oncu, »	10 »
Ioan Tisu a Popi, Tebea	10 »
Chiru Todor, Bulzești	5 »
Gurgiu George, »	10 »
Axente Popoviciu Risculița	10 »
Ioan Pavel, Valea Brad	5 »
Total	400 C.

O pildă frumoasă vrednică de-a fi urmată.

— Pentru loteria Reuniunii femeilor române din Arad și provincie domnul Gheorghe Bujgan din Deliblat a binevoit a dona trei exemplare legate din valorosul op: *Cantorul Bisericesc*.

— **Moartea unui general român.** Din Viena ni se scrie: La 30 Octombrie s'a stins din viața în etate de 53 ani generalul c. și r. Paul Mohora în spitalul militar din Viena. Român din jurul Bisericii-Albe decedatul, stând îndelungată vreme în statul major general, a fost un ofițer simpatic și excelent în toată privința.

Odlhnească în pace!

— **Promoție.** Sâmbătă 3 Decembrie n. a fost promovat la universitatea din Budapesta doctor în medicina universală dl Dr. Demetriu Borca, fiul bravului econom Eftimie Borca din Apadia (Caraș-Severin).

Felicitările noastre.

— **Nou membru pe viață s'a înscris la »Societatea pentru fond de teatru român«,** plătind 100 cor. dl Ioan Hanciu, comerciant, originar din Săliște. Trăiască!

— **Un an dela moartea lui Bunea.** Citim în »Unirea« din Blaj: »Mercuri, în 30 Noembrie, s'a împlinit anul de când a murit canonicul

Bunea. În aceasta zi de jale în capela Seminarului teologic, al cărui rector fusese răposatul, s'a slujit o liturghie și un părăstas pentru sufletul celui odihnit. A pontificat rev. Dr. V. Szmigelski, rectorul de astăzi, asistând pâr. Roșianu. Unul dintre clerici a lectorat. La serviciu au fost de față și membrii din Blaj ai familiei răposatului. Strana au ținut-o alumnii anului al IV-lea. Ei erau pentru cea din urmă dată aici, toți împreună, în ziua de pomenire a morții fostului lor rector. La părăstas au venit, după liturghia dela catedrală, și ceilalți alumnii împreună cu superiorii. În aceeași zi în spre ceasurile 12, clericii pornesc iarăș în lung șiresg tăcut, ca în ziua de dureroasă aducerea aminte a anului trecut, dar acum se îndreaptă spre cimitirul de câtră Târnavă-mică. Aici, lângă mormântul acoperit de cea dintâi podoabă a iernii, se pleacă spre închinare nouăzeci de frunți tinere... Și din tot atâtea suflete pleacă câte o rugăciune în spre albastrul cerului de toamnă! S'a înălțat apoi jainica tânguire: »Plâng, plâng... cântă lin-lin. Și o strofă din »Mai am un singur dor«. ... Acolo în acel lăcaș al păcii, fără zgomot, departe de lume, a fost așa de cald prinosul tinerilor leviți, prinos adus pentru el și pentru un neam întreg.

Acasă societatea »Inocențiu Micu Clain« a ținut o sedință extra-ordinară, unde s'a pomenit cu multă jale fostul el membru onorar. Și s'a ținut o conferință despre viața și faptele, celui care a fost Augustin Bunea.

— **Din temnițele rusești.** Vineri în temnița din Charkow (Rusia) s'a întâmplat un măcel aproape fără pereche. Trei osândiți la muncă silnică au omorât pe doi paznici, apoi luându-le revolverele au încercat să scape. Alergând în curte au dat plept cu un al treilea paznic, pe care încă l-au omorât, apoi au sărit pe ziduri, dar n'au avut timp să scape în stradă, căci ceilalți paznici alarmați i au împușcat pe tus trei.

— **Câți știutori de carte are România?** Serviciul statistic de pe lângă ministerul instrucțiunii publice a terminat lucrarea cu privire la știutorii de carte din țară.

Această lucrare face următoarele constatări:

În toată țara din 5,047.342 persoane în vîrstă 7 ani 1,986.982 sau 394 la sută știu ceti și scrie, iar 3,060.360 sau 606 nu știu nici ceti nici scrie.

Oamenii știu scrie și ceti în proporție de 54.2 la sută, iar femeile în proporție de 23.3 la sută.

După naționalități, Românii știu scrie și ceti în proporție de 38 la sută, iar străinii locuind în țară de 62 la sută.

În orașe 73 la sută din populație de peste 7 ani știu ceti și scrie, iar la sate 51 la sută.

În 1899 proporția locuitorilor din țară știind ceti și scrie era numai de 22 la sută. Mărirea este deci de aproape îndoită, adică 92 la sută, deci 81.5 la sută pentru oameni și 124.5 la sută pentru femei.

Făcând aceeași comparație numai pentru populația rurală, vedem că în 1899 totalul persoanelor știind a scrie și ceti era de 573.215, din cari 490.225 bărbați și 82.993 femei.

În 1909 acest total este de 1.467 de mii 365 din cari 1,117.849 bărbați și 349.516 femei.

Sporul este deci de 894.151 pentru bărbați și de 349.516 pentru femei. Cu alte cuvinte, acest plus este de 128 la sută pentru totalul știutorilor de carte, de 128 la sută pentru bărbați și de 321 la sută pentru femei.

— **Moartea unui brav român din Brăila.** Din Brăila primim o tristă veste care ne atinge foarte dureros. Un distins

comerciant de acolo, originar dela noi, prieten bun și devotat ziarului nostru și cauzei naționale, **Gheorghe G. Perlea** a decedat. Vestea ni-a atins cu atât mai dureros cu cât, nu sînt decît câteva zile de când primiserăm dela dînsul vești, în care nu ne amintea nimic de vre-o boală. În mișcările naționaliste Gheorghe Perlea a jucat totdeauna un rol de frunte în Brăila. Om de simțiri alese și delicate, care deși, trecuse de mic în țară și-și câștigase prin muncă și hărnicie avere acolo, n'a încetat nici pe un moment să-și uite de cauza noastră de aici, pe care o urmăria cu interesul unei inimi nespuse de calde. Il deplîngem din tot sufletul nostru și rugăm adînc întristata familie să primească expresia profundelor noastre regrete și condoleanțe.

Primim din partea familiei următorul anunț funebru:

Intristații: Eufrosina soție, Gheorghe, Nicolae, Mărioara și Mișu fii, mamă, soacră, surori, cumnați, unchi, mătuși, nepoți, nepoate, veri, verișoare și rude, au durerea a vă anunța încetarea din viață a prea iubitului lor **Gheorghe G. Perlea**, comerciant, fost președinte al consiliului județian, fost vice-președinte al camerei de comerț, ofițer al ordinului Coroana României, încetat din viață în ziua de 20 Noembrie, în etate de 63 ani și vă roagă să binevoiți a asista la ceremonia funebă care va avea loc Duminecă 21 Noembrie ora 2 p. m.

Cortegiul va porni dela domiciliul decedatului Calea Regală Nr. 27 la Biserica Sf. Arhangheli și de acolo la cimitirul Sf. Constantin.

După ultima dorință a decedatului coroane să nu se trimeată.

— **Organizație revoluționară în Rusia.** Poliția rusească a arestat pe mai mulți indivizi bănuți, că ar fi voit să organizeze o răscoală în întreagă Rusia. Poliția tănuiește faptul acesta, dar atîta s'a putut afla, că arestații în mare parte sînt muncitorii.

— **Greva coriștilor operel din Viena.** Alaltăeri s'a reprezentat la opera imperială »Lohengrin«. Cu această prilej s'a surprins adînc publicul.

În actul al II-lea corul bărbaților în loc să cânte au început să mormăie. Corul femeilor n'au cântat, dar când l-au venit rîndul corul bărbaților a tăcut.

Faptul a încurcat pe artistul Schmedes, care juca pe Lohengrin, astfel că n'a mai putut să cânte.

Publicul revoltat a adresat cuvinte pușin măgulitoare pentru coriști. Galeria era aproape să provoace scandal.

Coriștii au declarat grevă din cauză că direcția nu voiește să le mărească salariul. Ei au intervenit în mai multe rînduri pe lângă direcție, însă fără rezultat, și acum au decis să declare greva, crezînd că-și vor realiza cererile.

Reprezentăția de azi s'a terminat cu o jumătate de oră mai de vreme ca de obicei.

La sfîrșitul reprezentației publicul a adresat injurii corului și l'a fuierat.

— **Administrație ungurească într'un comitat naționalist.** Sub acest titlu z'arul socialist »Népszava« scrie următoarele: »La alegerile congregaționale s'au întîmplat multe abuzuri și volnicii. Partidul comitatens, acum intrat în tabăra partidului muncii, a detentorului puterii de stat — a făcut totul, ca să scoată învingătoare lista sa. În comitatele naționalităților s'au făcut abuzuri nemai pomenite în favoarea listei oficiale. Dintre multele abuzuri amintim numai cazul dela Brad, despre care ni-se scrie următoarele: În comuna noastră alegerile congregaționale au avut loc în 17 Noembrie, se spune în scrisoare. Certe între Români și Unguri, durere, sînt și la noi. Ungurii sînt supărați pe Români, iar aceștia îi invidiază pe Unguri. Înainte de alege subprefectul cercului a chemat la o constituire pe toți industriașii Unguri și i a îndemnat să lupte cu îndrăjire — contra Românilor. Pe

lista oficioasă figurau de candidați: subprefecți, notari, și slujbași de mine. Acela care de frica pretorilor și a directorului minelor au votat, cu lista oficioasă, au fost cruțați de brutalitățile jandarmilor. Cei alții, cari n'au votat cu lista oficioasă au avut parte din destul de ticăloșia jandarmilor și de teroarea oficioasă. Aceștia n'au fost lăsați la votare până la orele 4 și jum. după amiază iar votarea s'a încheiat deja la orele 4 d. a.

Invățătorul român din Vaca, fiindcă a protestat contra acestei proceduri ilegale, la ordinul pretorului a fost arestat și bătut. Tot asemenea a pățit și fiul deputatului român V. Demian. Așa tratează cu noi domni comitatul. Unde și la cine să protestăm? Primarul comunal e de partea lor, iar cine nu suflă în borș cu ei, acela este sters și din lista alegătorilor comunali. Zădarnic batem la ușile comitatului, căci de-acolo ne în drumă către casă.

Aceasta este administrația ungurească în comitatele naționalităților.

— O pildă vrednică de urmat. Societatea germană »Verein zur Erhaltung des Deutschtums in Ungarn« din prilejul recensământului aproplat face apeluri în ziarele austriace ca cât mai mulți Germani să se înscrie membri ai societății și să sprijinească cu bani această societate. »Nădăjduim mult — se spune în apeluri — că ne va succede să urcăm numărul Germanilor din Ungaria, conform realității, la aproape trei milioane suflete. Înainte de toate vrem să punem capăt răpirii fără pereche a copiilor noștri, cari, cercetând școli de stat fără învoirea părinților, sunt luați drept Unguri«.

Societatea apelează la publicul german, ca să grăbească cu obolul său în ajutorul scopului sfânt: ca la recensământul unguresc să se poată arăta și constata un număr cât mai mare de Germani.

— Noul jertfe ale aviației. Din Roma se anunță, că Sâmbătă inginerul Cammarota și pionerul Castellani au căzut dela o înălțime mare pe câmpul dela Centocelle. Castellani a murit imediat, iar Cammarota a fost transportat la spitalul militar, unde în timp scurt a murit și el.

— Sectă nouă. Din Praga se anunță că în Hohenmaut s'a înființat o sectă nouă religioasă, care oprește pe membri ei dela consumarea beuturilor spirituoase, dela fumat și dela femei, iar căsătoria o consideră drept cel mai mare păcat.

— Necrolog. Gavril Teaha, absolvent de pedagogie, fiul precuțu i Fillo Teaha din Ineu (Bihar), a răposat după grele suferințe, la 17/30 Noembrie. Înormântarea lui a avut loc la 2 Dec. n. a. c. în Oradea-Mare prin P. On. domn Toma Păcală protepopul Orăzilor-Mare.

— Fabricanții de bere contra împăratului Germaniei. Împăratul Wilhelm al Germaniei a ținut o mare vorbire contra alcoolismului și a îndemnat pe soldați să se abțină dela consumarea băuturilor spirituoase. Ieri, fabricanții de bere bavarezi indignați de vorbirea aceasta au ținut o adunare la München, în care au protestat contra faptului că împăratul face propagandă antialcoolică. Profesorul universitar Vogel președintele unei societăți pe acțiuni a unei fabrici de bere, a spus că vorbirea împăratului poate mult strica industria de bere din Bavaria. Atrage atenția împăratului asupra vorbirii lui Bismark, care a spus că în anul 1870 Germanii fără alcool nu ar fi putut face nimica. Dacă fabricanții de bere n'ar plăti dări enorme, a spus oratorul, nici împăratul n'ar putea construi flota mare germană.

— Plou în toată lumea. De câteva zile par'că s'ar fi desprins torțile cerului și-au dat drumul apelor văzduhului cari curg cu nemiluita dela cel mai extrem oraș din miazănoaptea Svediei și Norvegiei până la fermecatele stațiuni balneare din Franța de miazăzi.

După cât anunță zările în toate orașele de pe țărmul mării nordice ca Sölit, Hamburg, Swinemünde, Neufahrwasser ploale de zile întregi. În întreaga Rusia afară de Petersburg, dela Riga până la Moscva și dela Crim până la litoralul mării Caspice ploala varsă ca cu găleata.

Aceleaș vremi băntule în întreaga Germania, Anglia și Franța.

— Convocare. Membrii despărțământului învățătoresc din traetul protopresbiteral gr.-or.-rom. al Oravițel sunt prin aceasta învățați a participa la adunarea despărțământului, ce se va ținea Miercuri în 24 Noembrie (7 Decembrie) 1910 la orele 8 seara înainte de amiază în școala gr.-or.-rom. din Cacova pe lângă următorul program: 1 particip. la chemarea Sf. Duh.; 2 deschiderea adunării; 3 constatarea membrilor prezenți; 4 »Din erorile noastre« disertațiune ținută de Inv. Rusalin Mihai din Secaș; 5 »Limba maghiară în noul plan de învățământ și ocupațiunile silente« de Inv. Alexe Jianu din Comoriște; 6 »Invățământul intuitiv« disertațiune ținută de Inv. Nicolae Blaj din Calina; 7 raportul casarului și al bibliotecarului; 8 propuneri și interpelări; 9 constituirea despărțământului; 10 închiderea adunării. Comoriște, la 17/30 Noembrie 1910. Alexe Jianu, președinte.

x Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți, ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articlii în branșa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

Doctorul de casă
sau

Dicționarul sănătății

de Doctorul Vasile Bianu. Impodobit cu 315 chipuri. Prețul 14 Cor. + porto și mandat poștal 80 fil. Se poate căpăta la Librăria Tribunei în Arad

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

G. Dobrogeanu Gherea:

NEOIOBĂGIA.

Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare. à 3-50 Cor.

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a. à 1-50.

Maxim Gorki:

Mama. Roman.

à 2-50 Cor.

Scăderea populației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României. Căuse și remedii. Trei prelegeri ținute la Vălenii de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuza, profesor.

à 60 fileri.

Biblioteca populară Socec No 101—103. Edgar Allan Poe: Nuvele extraordinare. Traducere de Barbu Constantinescu.

à 80 fileri.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.

à 1-75 cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Preotul Gr. G. Petrov:

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste. à 50 fil.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.
à 15 fileri.

N. Iorga:

Balada populară românească.
Originea și ciclurile ei.
à 20 fil.

I. Corbu, Ad Astra!

Astronomie populară în icoane.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

(200 coroane intrate din vânzarea acestor cărți sunt menite victimelor anului 1910.)

Prețul 2 cor. + 20 fil porto.

Cereți catalogul de cărți gratuit.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Călindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1-40 Cor. plus porto 72 fil. Călindarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul „Lumea ilustrată“ à 1-50 (20 fileri porto).

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Poporului à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șematism 50 fil (10 fil. porto)

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 30 fil (10 fil. porto.)

„Posnașul“ Călindar umoristic ilustrat à 60 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Săteanului à 30 fil. (5 fil. porto).

„Amicul Săteanului“ à 70 fil. (10 fil. porto).

Calendarul cu litere cyrile à 50 fil. (5 fileri porto).

Calendarare de părete (block) à 1 cor. + 20 fil. porto.

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar

prețul 6 coroane și

Dicționarul Maghiar-Român

de Ioan Gheție, prof. gimn.

prețul 10 coroane + portul poștal.

Se poate procura la autorul Ioan Gheție, profesor gimnazial în Năsăud (Naszód).

Poșta Redacției.

Minor. Mulțumită pentru cele comunicate. Articolul va apare în curând. Vă rugăm să continuați pe acest terec atât de părăsit.

Sonete Reproducem o singură stofă!

»Pare că-ți văd sprâncențele arcate
Și ochii mari, curajii ca două glume,
Și știu că n'o să mai desmierd pe lume
A tale dulci mânuțe parfumate...»

Ochi mari ca două glume sau curajii ca două glume? Comparația e în tot cazul nouă. Românește se zice »Ale tale dulci mânuțe«, nu »A tale...«
Poate altele.

Poșta Administrației.

Gugen Dredean Tărioț. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1910.

George Gadlan, Ciocova. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1910.

Alexandru Iarca, Reșinar. Am primit 2.40 abonament pe luna Decembrie.

»X în J« 10 fol pe o singură adresă costă 30 cor la an.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 101209. 3 Noemvrie 1910.

Publicațiune.

Purtătorii de titluri de rentă română 4% emisiunea din 1889, împrumutul de lei 32.500.000, al căror ultim cupon are scadența de 1 Ianuarie 1911, sunt informați că Ministerul finanțelor a luat măsuri de a libera o nouă foaie de cupoane, al cărui prim cupon va purta scadența de 1 Iulie 1911.

Posesorii unor astfel de titluri sunt invitați a depune, cu începere dela 20 Noemvrie st. v., bordeouri, ale căror formulare se liberează gratuit semnate în dublu exemplar, cuprinzând numărul și valoarea titlurilor ce posed.

Bordeourile vor fi depuse:

In București:

La Ministerul de Finanțe (sub direcția Datoriei Publice);

La Banca Națională a României, și

La Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie.

In Provincie:

La administrațiile Financiare.

La data ce se va fixa prin publicații ulterioare, posesorii titlurilor se vor prezenta la autoritățile unde au făcut cerere pentru a li-se libera noile foi de cupoane; în acest scop se vor prezenta titlurile ce posed, pentru a fi controlate și stampilate cu viza autorității, semnând de primirea noilor foi de cupoane pe verso celui de al doilea borderou.

Pentru titlurile cari se găsesc în păstrarea Casei de Depuneri, și prin urmare consemnate sub recepsele acelei Case, Ministerul aduce la cunoștință că direcțiunea generală a Casei de Depuneri, își ia sarcina de a atașa la titlurile aflate în păstrarea sa noile foi de cupoane.

Posesorii unor asemenea titluri vor adresa borderourile de cari se face mențiune mai sus deadreptul Direcțiunei Casei de Depuneri cu o cerere în care să se indice numărul și data recepsei sub care să găsesc consemnate titlurile specificate în borderouri, precum și administrația financiară prin care s'a făcut depunerea.

Pentru fiecare recepisă se va face cerere deosebită și borderouri separate.

Pentru titlurile depuse ca garanții, dote, averi de minori, etc., cererile de liberarea noilor foi de cupoane se vor face fie de proprietarii titlurilor, fie de autoritățile cari păstrează recepsele constatatoare de efectuarea acelor depozite.

p. Ministrul Finanțelor, Jipescu.

ALBUM

în amintirea
canonicului :

Aug. Bunea

Edat de clericii din Se-
minarul Bunevestiri

Prețul 7 cor. 30 fileri porto.
Se poate căpăta la Librăria Tribunei.

Prima băcănie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

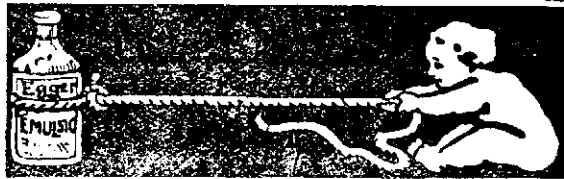
= ș'a transmutat =

prăvălia de coloniale

și delicatose

în edificiul „Bazár”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

La Librăria Tribunei se află de vânzare
revista »Convorbiri Literare« Nrii 1—8
din 1910 à Cor. 175.

Emulsiunea Egger

e veritabilă numai cu marca prezentă.

Se află la farmacia Krebsz Géza, Arad

Pe vreme friguroasă toți părinții să dea copiilor EMULSIUNEA EGGER, căci întărește și promovează formarea oaselor, îi nutrește și îi face să crească. E mijlocul cel mai cu efect contra tusei și a misticării regulate. O recomandă medicii renumiți căci e cel mai bun preparat de știucă, n'are miros neplăcut, e bun la gust și poate mistui ușor și previne deosebite morburii de copil. La farmacia sticla 2 cor. Cu poșta 3 sticle 6 cor. pelângă trimțterea antipativă a banilor, sau contra ramburs.

Farmacia N Á D O R gyógytár
Budapesta, VI., Bulevardul Váci 17.

Trimitem gratuit și franco fiecărui părinte broșura: „Cum să ne apărăm contra boalelor de copii”.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grăul, se învârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru deatacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut să-
mânța trifoiului și atelier de repara-
turi de mașini

ORADEA-MARE

Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Dózsa János maeștru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca maeștru perfect în ru prepararea tuturor articlilor aparținătoare acestei branșe precum :

gulere prepara-
tive, gulere boa,
manșoane (muff)
în executare mo-
dernă și după cel
mai elegant gust.
Blano și tocuri
de picloare, etc

Reparaturile se
execută prompt.

Doctorul F. Grünfeld :

Secretele sexuale.

Staturi pentru ambele sexe.

Prețul 1 Cor. (10 fil. porto).

Se poate căpăta la Librăria Tribunei.

Peste sărat de tot soiul:

din Magazinele Băncii de credit din Braşov trimitte cu posta sau calea ferată, cu preţurile cele mai ieftine, primind arvună, sau cu rambursă: **Josef Hufmann, Braşov.**

Obiecte mai potrivite pentru cumpărare de Crăciun

se pot căpăta la

Intreprinderea Industrială Aradană
pentru executarea albiturilor
(Aradi fehérmű készítő iparvállalat)

Strada Weitzer János

în zidirea cea nouă a şcolii de fete.

Cămăşi pentru femei dela 2 cor. în sus

Halate pentru femei " 2 " " "

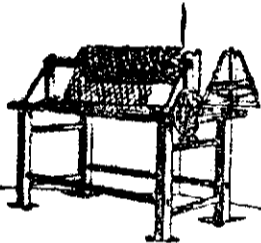
Pantaloni " 1'50 " "

— Telefon pentru oraş şi comitat 651. —

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public sunt cu stimă

Freimann Lipót,

proprietarul întreprinderii industr. aradane pentru executarea albiturilor.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregăteşte şi expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primi lucrător mijlocesc. —

Recomand şi maşini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de preţuri trimis gratis şi franco.

— Premiat la 6 expoziţii. —

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909 7 Noembrie.	ACTIV	1910. 30 Octombrie. 6 Noembrie.
137503708	97733708 Rezerva metalică Aur	121494235
266566	39770000 " Trate Aur	50843000
92682119	Argint și diverse monete	
35096344	Portofoliu Român și Străin	
11999909	*) Impr. pe ef. publice	16707500
15011901	" " " " în cont cor.	15225'92
3146621	Efectele Capital. Social	
5981508	Efectele fondului de rezervă	
706673	" " " amortizarea imob. și material	
709639	Imobile	
111466190	Mobilier și Maşini de Imprimerie	
—	Cheltueli de Administraţiune	
31267492	Depozite libere	
53502524	" " & provisorie	
499342294	Conturi de valori	
12000000	Conturi diverse, Sold.	
26995066		
4052272		
314468910		
2237648		
1713189		
111466290		
—		
26408919		
499342294		
	PASIV	
	Capital	12000000
	Fond de rezervă	28682744
	Fondul amortizării imobilelor și material	4300540
	Bifete de Bancă în circulaţiune	366841600
	Profituri și pierderi	2341543
	Dobânzi și beneficii diverse	1686103
	Depozite de retras	110274050
	" " & provisoriu	—
	Conturi diverse, sold	28798885
		28051428
		554925465
		555353442

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugoj** Strada - Bisericii

deja numai pentru 8 cor. execută după oricare fotografie:

Înmăriti de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. —

Surprindetivă părinții!

Surprindetivă copiii!

Măsură: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Re numele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt escluse!

Expediare de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințos. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimita.

Báró Kemény József. Fabrică de maşini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregăteşte şi ţine în depozit:

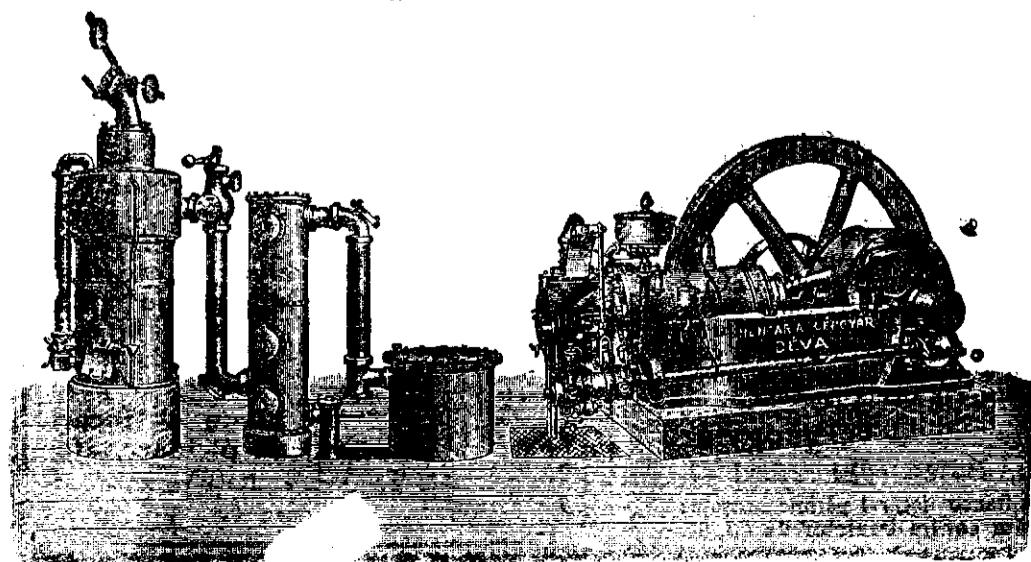
Tot-felul de maşini economice.

Garnituri de motoare cu benzin şi ulei pentru trier, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile şi maşini cu aburi de 1 cal putere şi până la 500.

Planuirea de stabilimente pentru lumină electrică şi pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor şi economiilor cu lumină electrică. Planuirea şi construirea de mori pentru urluit, măcinat şi cherestrăe. Apaducte şi fântâni.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de maşini economice şi a altor maşini şi automobile. — Specialităţi: Instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de gheaţă, lăptării şi fabrică de caşuri şi repararea canelor.

Staţiuni de automobile.

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a vîșitorilor auritorilor și instructorilor diplomă.

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânza aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericești. La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

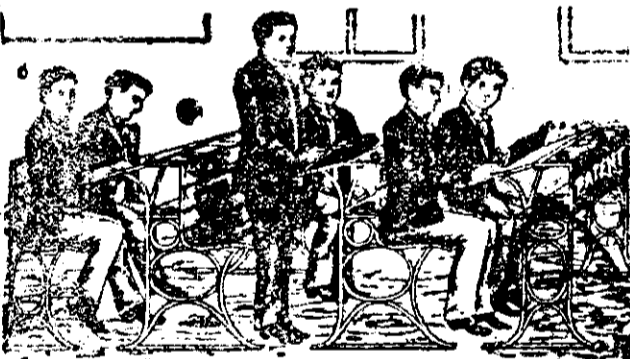

In atenția onoratei dame!

In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Flescher-gasse Nr. 7-9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate. Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore. Se află în depozit totfelul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

Cele mai moderne
moble de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

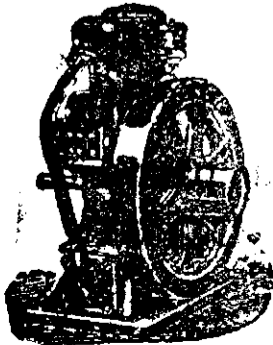
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —

Atelierul special de reparat
al renumitelor firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonpáz-u. 14. —

Primește totfelul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arapuri p. trierată. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Montări specialitate de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articuli tehnici. Filite magnetice. Unsoari. Material de condensafune. Arzătoare cu acetilen. Cereși catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 818. —

ILUSTRATE

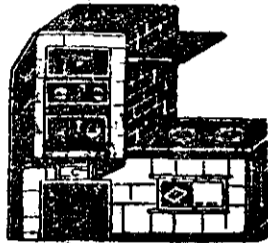
cu motive românești,
vederi din Arad ș. a.
se pot căpăta la
LIBRĂRIA
TRIBUNEI
IN ARAD.

Inele de aur

dela 5 cor.

Ceasornice dela 4 c. în sus
se pot căpăta la
Barna Sándor
clasornicar, giuvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Ceasornice foarte moderne de aur, argint și nickel, lanțuri, cercei cu nestemate ș. diamante și inele cu prețuri foarte ieftine — Pentru fiecare orolog u vândut și reparat se dă o garanță de 3 ani. — Serviciu conștiințios. Mare asortiment de obiecte din argilat de China.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grillage, căminuri, porți, ferării pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc. aranjament pentru — — — rie de metal aranjamente pentru biserici basreliefuri, strungă — — — in execuție splendidă. Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Prima atelier ardelenă aranjat cu putere electrică pentru scabirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS OS TABSA

sculptor și m. lestru piatra.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézama-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferenc József út 25. Biroul Central.

Nagyszeben, Flescher-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

RELITSCH JÁNOS,

atelier de instrumente muzicale în

Versecz
Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzută cu puteri de prima forță unde se află, vioară, tamburine, armonice, gramofone, tobe, cinele, triangle, oboe, flaut, clarinete, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

Avis!

La »FĂGEȚANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facsset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adică unamie coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abziece și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză »Algemeene Maatschapij van Lebensverzekeringen Lijffrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgețana« institut de credit și economii în Facset

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestei termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul t-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte acetacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgețana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătește. — Membrii din provincio primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

»Făgețana«

institut de credit și economii în Facset.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Cisnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman), întemeiat la anul 1867 ca 1-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întreținute: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

— Replantativă ville cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Elisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)

material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pătirea pe 10 ani cu interese de 70%. La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoiului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Trimiteți băneji la cursul practic de altoi.

Prăvălie nouă în Arad.

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrassy-tér No 20, lângă Hotelul Central (Központi Szálloda) o

prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de aur și argint și la obiecte de argint veritabil de China, astfel, că pot satisface pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

În atelierul meu de reparație se execută scarte artistice tot-felul de obiecte în această branșă, ceasornice și se reparaază și transformează bijuterii etc.

Principiul meu ca negățător și industriaș e: Promptitudine, ieftinătate și încredere.

Sperez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința prețurilor cât și a executării de obiecte să conving on. public.

Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
clasornicar și bijutier.

Piața Andrassy 20.

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

tofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOANE PERZIANE.

Se primesc și doi învățacei buni.